

RAHANDUSMINISTEERIUM

Kristen Michal
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
info@mkm.ee

Teie: 24.11.15 nr 2-3/15-00603/001

Meie: kuupäev digitaallkirjas
nr 1.1-11 /<DataType_26023703_3_1
>

Vabariigi Valitsuse määruse koostöölastamine

Austatud härra Michal

Toetame Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi algatust teenuste korraldamise ja teabehalduse kaasajastamiseks ning koostöölastame Teie esitatud Vabariigi Valitsuse määruse "Teenuste korraldamise ja teabehalduse alused" eelnõu järgmiste märkustega arvestamise korral:

Põhiseaduse § 154 lg 1 kohaselt võib kohalikele omavalitsustele (edaspidi *KOV*) ülesandeid panna üksnes seadusega ja vastavalt sama seaduse § 157 lõikele 1 kujundatakse KOVide rahastamist seaduse alusel. Vabariigi Valitsuse määrusega võib vajadusel ette näha pigem tehnilised täpsustused, aga KOVide kulusid mõjutavat ülesande ulatust määrata ei ole lubatud. Täitevvõimu liigne sekkumine KOVide enesekorralduse õigusesse pärsib nende võimet iseseisvalt kohalikku elu juhtida ja valijate ees vastutada. KOVidele mistahes ülesande panemisel tuleb hinnata, kas välja pakutud lahendus on eesmärgipärane, vajalik ja mõõdukas.

Määruse eelnõu paneb KOVidele kohustuse kaardistada avalike teenustega seotud protsesse. Seletuskirjas puudub analüüs kaardistamistöö mahtude, maksumuse ja kulude katteallikate kohta. Riigikohtu 16.03.2010. a lahendi nr 3-4-1-8-09 kohaselt on riigil kohustus tagada KOVidele ülesannete täitmiseks piisav tulubaas. See tähendab, et uute ülesannete panemisega tuleb, kas suurendada rahastamist või vähendada kohustuslike ülesannete mahtu.

Ajakava, kus kõik protsessid peaksid saama kaardistatud 1. juuliks 2017 (sh e-teenused märtsiks 2016) on vastuolus haldusreformi ajakavaga, mille osas on planeeritud kriteeriumi mittetäitvate KOVide ühendamise läbiviimine volikogude korraliste valimistega 15. oktoobril 2017. aasta ehk umbes 3 kuud eelnõus seatud tähtajast hiljem. Kuna ühinenud KOVid vajaksid kaardistused uuendamist ja mitmete tehtud kaardistuste järele kaoks vajadus, siis ei ole meie hinnangul mõistlik, et KOVid kaardistavad läbivalt oma protsesse 1. juuliks 2017.

Palume määruse eelnõu sõnastada selliselt, et seda ei rakendata KOVide suhtes. Koostöös üleriigiliste omavalitsusliitudega tuleb põhjalikult läbi analüüsida, mida ja kuidas peab teenuste korraldamises ja teabehalduses parandama, valima välja vähim

bürokratlikud, KOVide enesekorralduse õigust vähim piiravad ja rahaliselt soodsaimad lahendused.

Muud märkused on järgmised:

1) Märkime, et mõistet "protsess" võib kasutada ka teistes tähendustes vastavalt asutustes täna kasutatavale juhtimisloogikale. Määruse eelnõu ei peaks sätestama piiravaid tingimusi senistele asutustes kasutusel olevatele juhtimissüsteemidele ning sätestama protsessi ja teenuse vahelise suhte (§2 lg 6). Protsessi mõiste kitsendamine ei aita kaasa määruse eelnõu eesmärkide saavutamisele - avalike teenuste kvaliteedi tõstmisele ja töö efektiivsuse kasvule. Märkime samuti, et RMis on alates aastast 2006 rakendatud protsessijuhtimist ning seega loodud pikaajaline juhtimispraktika, mille eesmärgiks on tagada asutuse strateegiliste eesmärkide täitmine.

2) Määruse eelnõu § 8 sätestab, et koostada ja avalikustada tuleb avalike teenuste loetelu. Määruse § 2 eristab avalikke teenuseid tugiteenustest. Pöörame Teie tähelepanu asjaolule, et teenuste juhtrühmas on kokku lepitud koostada ja avalikustada nii avalike teenuste kui tugiteenuste loetelu. Samuti palume määruses täpsustada, kas, kuidas (millise detailsusastmega) tuleb tugiteenuseid loetleda ning kas ja kus neid avaldada.

3) Eelnõu § 8 lg 2 punkti 2 kohaselt peab iga avaliku teenuse kohta olema toodud osutamise kulu asutusele. Seletuskiri avab antud mõistet väga üldsõnaliselt (asutuse arendus- ja halduskulusid) ning viitab, et plaanis on välja töötada vastav juhise. Märkime, et antud juhise väljatöötamisel (eriti maksumuse osa osas) tuleb kindlasti teha koostööd RM riigieelarve osakonnaga, et kasutatavad kuluarvestusmudelid saaksid olema samad. Samuti vajab täpsustamist seletuskirjas väljatoodud "... mis võimaldavad kvaliteeti hinnata mitte ainult kord aastas, vaid pidevalt (lk 15)". Juhime tähelepanu, et pidevalt kvaliteedi mõõtmine st nt pidevalt maksumuse arvutamine ning rahulolu küsimine, ei pruugi olla asutuse töö seisukohalt kõige ratsionaalsem, kuna iga mõõtmine vajab täiendavat ressursi.

Määruse paragrahvis 8 lõikes 2 punktis 2 toodud teenuse osutamise kulu asutusele täitmine 1. juuliks 2017 aastal on ambitsioonikas eesmärk. Selline siht on kindlasti vajalik, kuid selle täitmisega kaasnevaid raskusi on täpsemate reeglitega raske hinnata. Seni on kasutatud ka keerukaid meetodikke, mille laialdasem rakendamine eeldab asutustelt olulisi pingutusi. RM on valmis selle saavutamist oma võimaluste piires toetama. Eesmärgi saavutamine eeldab olulisi pingutusi teenuste osutajatelt ning meetodilist koordineerimist RM ja MKM vahel. Kordame üle oma valmisoleku panustada võimalike täiendavate selgituste ettevalmistamisse teenuste kaardistajatele.

4) Eelnõu § 9 lõike 1 kohaselt tuleb avaliku teenuse kasutamiseks vajalik teave avaldada Eesti teabeväravas eesti.ee. Samas on MKMist ametnike tasandilt ministeeriumidele esitatud nõue kaardistada ministeeriumide e-teenused keskkonnas riigiteenused.ee. MKM ametnikelt pärineb informatsioon, et eesti.ee keskkonna osas teostatakse analüüsi, ühe võimalusena, et antud teabeväravat peatselt enam ei kasutata. Seletuskirjas vajab antud aspekt selgitust.

5) Määruse eelnõu § 9 lg 2 ja 3 sätestavad andmete topelt küsimuse keelu ja kohustuse kasutada teise asutuse toodetud andmeid. Sätte rakendamiseks annab eelnõu § 18 tähtaja 1. jaanuar 2019. a. Seletuskirjas on rakendamise tähtajaks 1. juuli 2018.a. Palume eelnõu ja

seletuskirja viia vastavusse, samuti palume täpsustada, kuidas otsustatakse, andmete kattuvuse korral, kelle andmed saavad olema aluseks andmetöötluse süsteemi määрусega vastavusse viimisel.

6) Seletuskirjas on välja toodud vaid üksikute asutuste näiteid protsesside kirjeldamisest (nt Sotsiaalkindlustusamet). Samas puudub teave, kas eelnõu väljatöötajatel on olnud terviklikku ülevaadet sellest, kuivõrd asutused on protsessijuhtimise skeemi rakendanud. Eelnõu rakendamiseks oleks kasulik korraldada asutuste vahelist sellekohaste parimate praktikate jagamist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Arto Aas
Riigihalduse minister

Kaie Kõngas 611 3080
kaie.kyngas@fin.ee

Kerstin Laidmäe 611 3757
kerstin.laidmae@fin.ee

Karl-Erik Tender 611 3730
Karl-erik.tender@fin.ee

Sulev Liivik 611 3417
Sulev.liivik@fin.ee